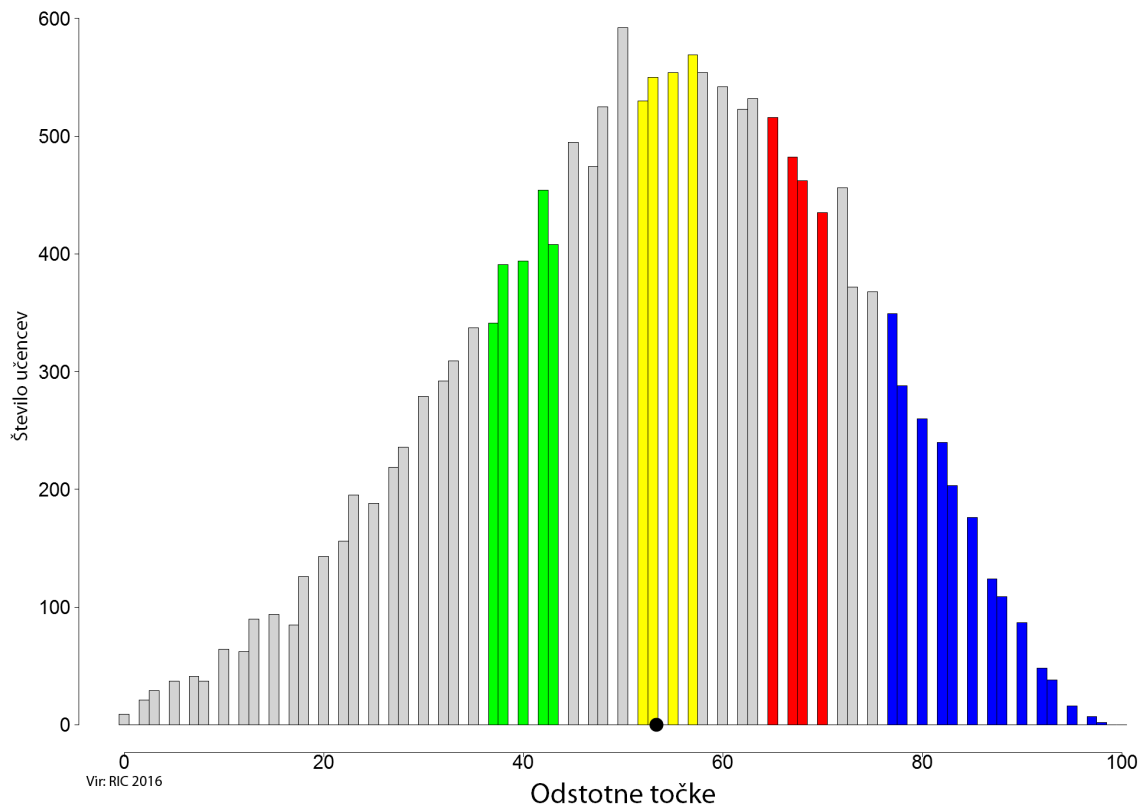

Predmetna komisija za slovenščino

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

Preizkus iz slovenščine je bil v letošnjem letu kot vsa leta doslej dvodelen, v razmerju, kot ga določa tudi UN: 40 % nalog v preizkusu je bilo namenjenih preverjanju standardov znanja iz književnosti, 60 % pa iz jezika. Dosežki preizkusa nakazujejo trende glede znanja in zmožnosti učencev in učenk (v nadaljevanju v moški obliki) pri slovenščini ob zaključku osnovnega izobraževanja.

Izhodiščna besedila in naloge v preizkusu

Izhodiščni besedili (IB) sta bili v književnem delu preizkusa (I. del) letos dve: prva je bila pesem Vprašanje Simone Kopinšek (Ljubezenske, Franc-Franc, Murska Sobota 2012), druga pa pesem Navodilo Barbare Gregorič Gorenc (Navodila za randi, Viharnik, Ljubljana 2006). Naloge ob besedilu so preverjale recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost samostojnega tihega branja neznanega književnega besedila ter samostojnega pisanja o oz. ob njem (UN, standardi znanja, str. 93). V nalogah so morali učenci ugotovitve o književnem besedilu tudi ponazoriti, utemeljiti in vrednotiti, tri naloge in ena točkovana enota pa so preverjale tudi literarnovedno znanje.

Tudi v II., jezikovnem delu preizkusa so učenci prebrali dve IB, in sicer publicistično besedilo Možgani in vid Irene Štaudohar (V glavi je nekdo, ki ga ne poznamo, Sobotna priloga Dela, 12. 7. 2014) in oglasno besedilo, ki je navajalo sklope razstave Možgani (<http://www.brains.si/>). Obe besedili sta bili prirejene za potrebe NPZ, drugo besedilo je imelo tudi sliko. Naloge iz jezika so v skladu s standardi znanja v UN (str. 88) preverjale zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornega neumetnostnega besedila, tj. tihega branja in razumevanja besedila, primerne starosti učencev.

Tudi tokrat je predmetna komisija za slovenščino za IB izbrala besedila, ki nagovarjajo mladega bralca (v književnem delu dve ljubezenski pesmi) oz. so aktualna in zanimiva za mlade (v jezikovnem delu besedilo o tem, kako v možganih nastaja vid). Identifikacija s tematiko branega besedila zagotovo vpliva na motivacijo za branje in posledično tudi na uspešnost reševanja preizkusa.

V nadaljevanju so preizkus in posamezne naloge v njem razvrščene glede na t. i. barvna območja: od zelenega, ki jih je uspešno rešila večina učencev, do modrega, ki jih je uspešno rešila le zgornja desetina učencev, in območja nad modrim, ki jih v 65 % primerov ne rešijo niti najboljši učenci. Bolj konkretno: zeleno območje označuje tiste učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, rumeno pa tiste, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. Rdečemu in modremu območju pripadajo najuspešnejši učenci oz. tisti, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov (rdeče) in zgornjih 10 % (modro). Posamezna območja kažejo, katere standarde znanja po UN učenci na splošno dosegajo in katerih ne in bi jim bilo zato pri pouku slovenščine treba posvetiti več pozornosti.

ZELENO OBMOČJE

V I. delu preizkusa (književni del) je v zelenem območju le ena naloga v celoti in del ene naloge, in sicer:

- **1. naloga**, ki je preverjala zmožnost **umestitve obeh izhodiščnih besedil** glede na avtorja (ali sta besedili umetni ali ne), **prepoznavanje** (in primerjanje) **zgradbenih prvin** obeh pesmi in **literarnovednih pojmov**. Naloga zahteva presojo pravilnosti danih trditev in učencem ni predstavljala težav.
- **3. b-naloga**, ki zahteva **opis izbrane osebe**. Učenci so morali iz izhodiščnega besedila izpisati tri lastnosti izbrane osebe. V tej nalogi se je vrednotila le vsebinska pravilnost odgovorov; učenci z opisom osebe niso imeli težav.

V II. delu preizkusa (jezikovni del) so v zelenem območju 3 naloge in 4 delno, in sicer:

- **2. naloga**, v kateri je vprašanje preverjalo **sporočevalčev namen**. Nalogo izbirnega tipa so učenci zelo uspešno reševali.
- **3. naloga** je preverjala **razumevanje besedila** oziroma **razumevanje bistvenih podatkov**. Gre za nalogo povezovanja, pri kateri so morali učenci vsebinsko smiselno povezati dele povedi. Učenci so to nalogo zelo uspešno reševali.
- **10. a-naloga** je preverjala **skladenjsko zmožnost** – z vprašalnico se je bilo treba **vprašati po podčrtanem delu povedi**. Z nalogo učenci večinoma niso imeli težav (so pa mnogi v navodilu spregledali zahtevo, naj zapišejo vprašalnico, zato so pisali vprašalne povedi).
- **V 10. b-nalogi** so morali učenci **razložiti, kaj poimenuje** podčrtana **beseda** v navedeni povedi (beseda tretjina poimenuje količino). Učenci so v nalogi izbirnega tipa uspešno prepoznali pravilno poimenovanje.
- **12. naloga** je preverjala uporabno znanje – **oblikoslovno in skladenjsko zmožnost**. V nalogi dopolnjevanja so morali učenci postaviti v pravilno obliko 2 besedni zvezi in 1 besedo, s čimer niso imeli težav (podobne so bile ugotovitve tudi v preteklih letih).
- **14. a-naloga** je preverjala **metajezikovno zmožnost**. Naloga je zahtevala **navedbo vprašalnice** po obkroženem stavčnem členu; učenci so nalogo uspešno reševali.
- **15. a-naloga** je v zvezi dveh povedi preverjala **prepoznavanje pomenskega razmerja**. V nalogi izbirnega tipa je večina učencev zelenega območja to razmerje uspešno prepoznala.

Za zeleno območje so bile določene naloge, ki jih je uspešno rešilo vsaj 65 % učencev v tem območju. Kot je razvidno iz zgornjega opisa, gre za naloge, ki preverjajo nižje taksonomske ravni, predvsem razumevanje in prepoznavanje, po UN pa minimalne standarde.

RUMENO OBMOČJE

V I., književnem delu preizkusa v to območje spadajo ena naloga in dve delno:

- **2. b-naloga** je preverjala, ali učenci prepoznajo **prvoosebnega pripovedovalca** (iz vsakega besedila so morali izpisati po en primer, s katerim so utemeljili odgovor).
- V **7. nalogi** so morali učenci **prepoznati rimo** in iz IB izpisati rimani besedi, kar jim ni predstavljalo večjih težav.
- **10. a-naloga** je del tvorbe naloge in je preverjala recepcijsko zmožnost s tvorjenjem besedila ob umetnostnih besedilih; učenci so morali **prepoznati (in izraziti) temo** književnega besedila, izpostaviti podobnosti oz. razlike med tematsko sorodnima besediloma in se opredeliti do obeh besedil. Čeprav je ta naloga vključevala tudi višje taksonomske ravni (ne le znanje, ampak tudi sintezo, analizo in vrednotenje), so jo učenci na splošno razmeroma dobro reševali – razloge za to pripisujemo tematiki, ki je mladim blizu, in vsebinsko-slogovni nazornosti.

V II., jezikovnem delu v rumeno področje spadajo 4 naloge in ena delno, in sicer:

- **1. naloga**, ki je preverjala razumevanje **teme besedila in okoliščin nastanka besedila**. Učenci so morali dopolniti povedi s podatki iz neumetnostnega besedila; z nalogo učenci niso imeli večjih težav.
- **6. naloga** je zahtevala od učencev navajanje primerov iz izhodiščnih besedil, preverjala je torej zmožnost **iskanja danih podatkov**. Povprečni in boljši učenci niso imeli težav z iskanjem podatkov IB, več težav so imeli učenci z nižjimi dosežki.
- **7. naloga** je preverjala razumevanje **bistvenih podatkov** iz izhodiščnega besedila. Učenci so morali iz izhodiščnega besedila izluščiti ustrezne sklope, v nalogi pa navesti številke ustreznih sklopov razstave. Večinoma učencem naloga ni delala težav.
- **10. c-naloga** je merila skladijsko zmožnost: učenci so se morali **vprašati po danem delu povedi**, s čimer niso imeli večjih težav.
- **11. naloga** je v okviru metajezikovne zmožnosti preverjala znanje in uporabo glagolskega vida, učenci so morali **besedam določiti oblikovne lastnosti**. Pravilno spreminjanje dovršnih glagolov v nedovršnike povzroča težave učencem z nižjimi dosežki.

Naloge rumenega območja večinoma preverjajo nižje taksonomske ravni, razumevanje, znanje in uporabo, ena naloga (10. a) pa je preverjala tudi višje ravni (gl. zgoraj); naloge rumenega območja so preverjale minimalne standarde UN.

RDEČE OBMOČJE

V I., književnem delu sta v rdečem območju le ena naloga v celoti in ena delno, in sicer:

- **2. a-naloga**, pri kateri so morali učenci prepoznavati **prvoosebne** pripovedovalca oz. lirskega izpovedovalca.
- **4. naloga** je preverjala recepcijsko zmožnost razumevanja prebranega književnega besedila: učenci so morali **povezati naslov in vsebino** pesmi ter to povezavo pojasniti. Manj uspešni učenci so imeli pri tej nalogi velike težave tako s prepoznavanjem posameznih prvin besedila kot z njihovim povezovanjem.

V II., jezikovnem delu preizkusa sta v rdečem območju prav tako ena naloga v celoti in ena delno (z 2 točkovanima enotama), in sicer:

- **8. naloga**, pri kateri so morali učenci **izluščiti/določiti bistvena podatka** oz. pokazati **zmožnost selektivnega branja**, tako da so iz IB izpisali primera.
- **18. naloga** (a in b) je preverjala, kako se učenci znajdejo v **vlogi odzivnega dopisovalca**, kar pomeni, da so morali po navodilih napisati **uradno prošnjo**. Učenci z najnižjimi dosežki so imeli težave pri uporabi ustreznih elementov besedilne vrste (sporočevalec, kraj in datum, naslovnik, ime besedilne vrste, nagovor, vsebina, pozdrav, podpis) ter navedbi vseh elementov, ki jih je zahtevala vsebina (sporočevalčev namen, čas ogleda, število udeležencev, cena, zanimivost IN utemeljitev). Dosežki kažejo, da imajo (tudi uspešnejši) učenci na splošno več težav z elementi besedilne vrste kot z vsebino tovrstnih praktičnih besedil. (Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost, ki pa je kot – že vsa zadnja leta – pripadla modremu območju – gl. v nadaljevanju).

V rdeče območje sodijo naloge, ki so preverjale tako nižje (razumevanje in uporaba) kot višje taksonomske ravni (razumevanje, uporaba, analiza in sinteza pri tvorbi nalogi). Rezultati so pokazali, da imajo učenci (še posebej tisti z nizkimi dosežki) težave ne le z nalogami na višjih taksonomskih ravneh (npr. pri samostojnem pisanju zaokroženega besedila), ampak pogosto tudi pri nalogah za razumevanje. Skrb zbujajo dejstva, da gre tudi pri nalogah rdečega območja za naloge, ki po UN preverjajo minimalne standarde.

V I. delu preizkusa v modro območje sodijo 4 naloge v celoti, 2 delno (od tega ena del tvorbnih naloge):

- **3. a-naloga** je od učencev zahtevala **sintezo bistvenih spoznanj o besedilu**; kot **nekoliko** kompleksnejša naloga je preverjala najvišje taksonomske ravni (analizo, sintezo). Učenci so morali primerjati svoja spoznanja o dveh delih pesmi Vprašanje.
- **5. naloga** je zahtevala od učencev **ločevanje glavnih motivov/pesemskih slik od stranskih glede na temo/sporočilnost besedila** (ubeseditev spoznanj o izpovedovalčevi zaljubljenosti v 3. in 4. kitici pesmi Navodilo); tudi pri tej nalogi so morali učenci odgovor ubesediti sami. To je učencem z nižjimi dosežki povzročalo precej težav, med drugim verjetno tudi zato, ker se je pri odgovorih vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
- **6. naloga** (a in b) in 8. naloga sta preverjali literarnovedno znanje, in sicer **prepoznavanje pesniških sredstev v besedilu in njihovo razlago (pretiravanje, posebitev)**. Rezultati kažejo, da imajo učenci z nižjimi dosežki velike težave pri razumevanju prenesenega pomena besed v povezavi s sporočilnostjo besedila (pesmi), morda pa tudi premalo oz. sploh ne **poznajo** in ne **znajo uporabljati strokovnih terminov**.
- **9. naloga** je poleg strokovnega izrazja (poimenovanja literarnih obdobij sodobna književnost, moderna, romantika) preverjala tudi literarnozgodovinsko znanje (po UN **obvezna besedila**: N. Grafenauer: Življenje, O. Župančič: Žebljarska, F. Prešeren: Zdravljica).
- **10. b-naloga** je del tvorbnih naloge, kjer se je poleg vsebine (ta sodi v rumeno območje, gl. zgoraj) vrednotila tudi **jezikovna pravilnost**.

V II. delu preizkusa v modro območje sodijo 2 nalogi v celoti in 4 delno:

- **9. naloga** je od učencev zahtevala **razlago besednih zvez iz besedila (poimenovalna zmožnost)**; naloga je preverjala razumevanje sopomenk dane besedne zveze v besedilu (konkretno *slabšati vid*). Dosežki opozarjajo na problematiko skromnega besednega zaklada dobršnega dela populacije devetošolcev.
- **13. naloga** je preverjala **pretvorbo premega govora v odvisni govor**; kljub cilju, ki naj bi se dosegel že v 6. razredu in bi torej moral biti utrjen, so nalogo uspešno reševali le učenci z najvišjimi dosežki. V nalogi se je poleg pravilne pretvorbe (ta je bila razmeroma kompleksna, učenci so morali spremeniti tudi glagolski naklon) vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
- **14. b-naloga** je preverjala **metajezikovno zmožnost – opis stavčnočlenske sestave stavka, poimenovanje osebka**. Gre za abstraktna (slovnična) znanja, ki jim pri pouku najverjetneje ne posvečamo dovolj pozornosti, čeprav gre za nalogo na najnižji taksonomski ravni (znanje); uspešno so jo rešili le učenci z najvišjimi dosežki.
- **15. b-naloga** je preverjala **skladenjsko zmožnost** – učenci so morali združiti zvezo povedi v zloženo poved s pravilnim veznikom (poved s posledičnim razmerjem preoblikovati v poved z vzročnim odvisnikom); razumevanje logičnega razmerja (vzročno-posledičnega) povzroča učencem veliko težav. Pri tej nalogi se je poleg vsebinske pravilnosti (sprememba razmerja) vrednotila tudi jezikovna.
- pri **16. a nalogi** so učenci pokazali **pravopisno zmožnost s pravilno uporabo končnega ločila in vejic v večstavčni povedi**. Dosežki opozarjajo na velik primanjkljaj devetošolcev, kar zadeva jezikovno pravilnost (v tem primeru uporabo ločil).

Naloga, ki segajo v modro območje, so pokazale številne primanjkljaje v doseganju cilja razvijanja recepcijske zmožnosti (ta se kaže v interpretaciji umetnostnega, tokrat lirskega/pesemskega besedila in v pisanju o njem). Besedila sta bili sicer zelo kratki in procesiranje (branje) učencem ni moglo vzeti veliko časa, a naloge modrega območja je uspešno (in v visokem odstotku) rešila le zgornja desetina učencev z najvišjimi dosežki, kar zbuja skrb, saj nekatere naloge modrega območja pokrivajo minimalne standarde znanja, določene z UN. Problem je, kot opozarjamo že nekaj zadnjih let, predvsem samostojno ubesedovanje odgovorov, še posebej, če se preverja tudi njihova jezikovna pravilnost, pa naj gre za besedila, tvorjena ob umetnostnem ali ob neumetnostnem besedilu.

V območje nad modrim v letošnjem preizkusu sodijo 4 naloge jezikovnega dela (II. del preizkusa) – dve za razumevanje besedila in dve slovnični:

- **4. in 5. naloga** sta preverjali **zmožnost kritičnega sprejemanja besedil** oz. **zmožnost selektivnega branja (določanje/iskanje bistvenih podatkov)**. Gre za nalogi na nižji taksonomski stopnji (razumevanje); pri 5. nalogi se je preverjala tudi pravopisna pravilnost, s katero imajo učenci na splošno težave (gl. tudi modro območje).
- **16. b-naloga** je preverjala **metajezikovno zmožnost** – uporabo jezikoslovnih izrazov (vejica, vprašaj, vrinjeni stavek, odvisnik, vprašalna poved ...). Naloga je zahtevala ustrezno utemeljitev rabe ločil v konkretni povedi. Takšno utemeljevanje je za učence verjetno precej abstraktno.
- **17. naloga** je preverjala **poimenovalno zmožnost** (tvorjenje novih besed iz danih skladenjskih podstav in nasprotno). Naloga ni pokazala zelo velikih razlik med učenci, saj so tudi tisti z najvišjim dosežkom nalogo reševali le s polovično uspešnostjo (tisti z najnižjimi pa s četrtsko). Gre za standard znanja, ki ga učenci usvajajo šele v 9. razredu, poleg tega je šlo za nov tip naloge.

Umestitev zgoraj omenjenih nalog v območje nad modrim je nekoliko presenetila; skrb zbujajoče je dejstvo, da so se pri nekaterih med njimi (4. in 5. naloga) preverjali tudi minimalni standardi, za katere pričakujemo, da so do 9. razreda usvojeni.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih na letošnjem NPZ iz slovenščine omogočajo naslednje sklepe: književni del so uspešneje reševali učenci z višjimi dosežki, več kot polovica točkovanih enot v njem je namreč pripadla modremu območju (za jezikovni se je to pokazalo v manjši meri). Morda je bil razlog za to tudi v IB: res sta sicer nagovarjali mlade bralce, a z interpretacijo lirskih besedil imajo učenci na splošno več težav.

Tudi letošnji opisi dosežkov kažejo, da številni učenci po 9-letnem šolanju ne dosegajo niti najnižjih standardov znanja, težave se kažejo tako v eksplicitnem slovničnem znanju (gl. območje nad modrim) kot tudi z (omejenim) besednim zakladom. Še posebej izrazito pa se težave kažejo pri samostojnem tvorjenju jezikovno pravilnih zaokroženih besedil (in to ob besedilu katerekoli zvrsti oz. vrste). Prav jezikovna pravilnost je namreč element, ki vsako leto znova pripade modremu območju, čeprav po UN sodi med minimalne standarde.

Preglednica: Specifikacijska tabela, slovenščina, 1. del, 9. razred

I. del (KNIŽEVNOST/POEZIJA: Simona Kopinšek: Vprašanje, Barbara Gregorič Gorenc: Navodilo.)

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI Z BRANJEM UMETNOSTNIH BESEDIL IN PISANJEM O NJIH			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost. Pokaže jo tako, da tiho bere književna besedila ter samostojno piše o književnem besedilu. Svoje trditve oziroma ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazorji, utemelji in vrednoti. (UN, standardi znanja, str. 93)		Književna besedila: POEZIJA – sodobna književnost	
1	1	Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da: – najde bistvene prvine književnega besedila (upošteva neposredne in posredne besedilne signale) (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93) – Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje. Pokaže ga tako, da pozna, razume in uporablja literarnovedne izraze, navedene v tem učnem načrtu. (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 96) Doživi, razume, vrednoti poezijo tako, da: – prepozna rimo (7., 8., 9. r.) (UN, standard znanja, str. 95) – opiše zgradbo (verz, število in dolžina kitic) (5., 6. r.) (UN, standard, str. 86)	– Znanje – razumevanje	Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: – umetno književno besedilo (UN, 4. r., str. 43) – romanca (UN, 8. r., str. 67) Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: – rima (UN, 4. r., str. 43) – kitica (UN, 2. r., str. 21)	zeleno
2. a	1	Loči avtorja od pripovedovalca, kar pokaže tako, da:	– razumevanje	Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: – prvoosebni pripovedovalec, lirski izpovedovalec (UN, str. 68)	rdeče
2. b	2	– prepozna prvoosebnega pripovedovalca (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 94)	– uporaba		rumeno
3. a	1	Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da: – sintetizira spoznanja o besedilu; (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93)	– razumevanje – analiza – sinteza		modro
3. b	1	Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da: – opiše izbrano osebo (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93)	– razumevanje – uporaba		zeleno
4	1	Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da: – najde bistvene prvine književnega besedila (upošteva neposredne in posredne besedilne signale) in jih zna ustrezno uporabiti pri interpretativnih odzivih na besedilo (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93) – izrazi svoje razumevanje posameznih prvin besedila, predstave ter izpostavi njihovo vlogo (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93)	– razumevanje – uporaba – analiza		rdeče

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje
5	2	Razumevanje dogajanja, motivov, teme, sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila pokaže tako, da: <ul style="list-style-type: none"> – loči glavne motive/pesemske slike od stranskih glede na temo/sporočilnost besedila (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 94) 	– razumevanje – uporaba		modro
6. a	2	Doživi, razume in vrednoti poezijo tako, da:	– razumevanje	Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: <ul style="list-style-type: none"> – pretiravanje (7., 8., 9.) (UN, standardi znanja, str. 95) 	modro
6. b	1	– v pesmi najde pesniška sredstva in jih razloži (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 95)	– znanje		modro
7	1	Doživi, razume in vrednoti poezijo tako, da: <ul style="list-style-type: none"> – prepozna rimo (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 95) 	– znanje – razumevanje – uporaba		rumeno
8	2	Doživi, razume in vrednoti poezijo tako, da: <ul style="list-style-type: none"> – v pesmi najde pesniška sredstva in jih razloži: poosebitev (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 95) 	– znanje – razumevanje – uporaba	Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: <ul style="list-style-type: none"> – poosebitev (7., 8., 9.) (UN, standardi znanja, str. 95) 	modro
9	3	Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje. Pokaže ga tako, da pozna, razume in uporablja literarnovedne izraze, navedene v tem UN, ter pozna književna besedila obravnavanih obveznih avtorjev (7., 8. 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 96) Pregledno pozna književnike in njihova dela (UN, str. 68) Avtorje tudi razvrščajo v literarna obdobja (UN, str. 69)	– znanje	Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: <ul style="list-style-type: none"> – sodobna književnost – moderna – romantika (UN, str. 68) Obvezna besedila: N. Grafenauer: Življenje O. Župančič: Žebljarska F. Prešeren: Zdravljica (UN, str. 69)	modro
10	A: 4 B: 2	RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI S TVORJENJEM OB UMETNOSTNIH BESEDILIH (PISANJE) Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost. Pokaže jo tako, da interpretativno in tiho bere književna besedila ter samostojno piše o književnem besedilu. Svoje trditve oziroma ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti. (UN, standardi znanja, str. 93) Razumevanje dogajanja, motivov, teme, sporočila in snovnega izhodišča KB pokaže tako, da: <ul style="list-style-type: none"> – loči glavne motive/pesemske slike od stranskih glede na temo/sporočilnost besedila (7., 8. 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 94) – izrazi osrednjo idejo (sporočilo) in temo književnega besedila; izpostavi podobnosti/razlike med tematsko sorodnimi besedili in se do njih opredeli (UN, standardi znanja, str. 94) 	– znanje – razumevanje – uporaba – analiza – sinteza – vrednotenje	Pridobivanje literarnovednega znanja Učenci poznajo in uporabljajo naslednje strokovne izraze in jih znajo opisati: <ul style="list-style-type: none"> – tema (UN, str. 68) 	A: rumeno B: modro
SKUPAJ 24					

Preglednica: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 9. razred

II. del (JEZIK: besedilo 1 Možgani in vid, prirejeno po: Irena Štaudohar, V naši glavi je nekdo, ki ga ne poznamo, Sobotna priloga Dela, 12. 7. 2014., in besedilo 2 Razstava Možgani, prirejeno po: <http://www.brains.si/>, 14. 7. 2014.)

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI KRITIČNEGA SPREJEMANJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da:		Vrste besedil za sprejemanje: – publicistično besedilo (UN, 7., 8., 9. r., str. 54) – javno obvestilo (UN, 6. r., str. 31)	
		– tekoče in primerno hitro bere in razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 88)			
1	1	– določi temo besedila (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje		rumeno
		– določi okoliščne nastanka besedila (sporočevalca) (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)			
2	1	– določi sporočevalčev namen (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje – uporaba		zeleno
3	2	– določi bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje		zeleno
		– razume svoji starosti ustrezna besedila (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)			
4	1	– določi bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – odstavek (UN, 5. r., str. 32)	nad modrim
7	2	– določi bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje		rumeno
8	2	– določi bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje		rdeče
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI SELEKTIVNEGA BRANJA			
		Učenec ima skladno s cilji tega učnega načrta razvito zmožnost selektivnega branja. Pokaže jo tako, da:			
5	2	– poišče dani podatek (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– razumevanje		nad modrim
6	1	– poišče dani podatek (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– razumevanje		rumeno

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje
		RAZVIJANJE JEZIKOVNE IN SLOGOVNE ZMOŽNOSTI TER ZMOŽNOSTI NEBESEDNEGA SPORAZUMEVANJA (ZA IZBOLJŠANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI)			
		Učencem ima skladno s cilji tega učnega načrta razvito jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja.			
		Poimenovalno <u>zmožnost</u> pokaže tako, da:			
	9	– razloži besedne zveze iz prebranega besedila (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– razumevanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – odstavek (UN, 5. r., str. 32)	modro
	10. b	1 – razloži besede iz prebranega besedila (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– razumevanje	– razumevanje	zeleno
	17	2 – iz danih skladenjskih podstav tvori tvorjenke (9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – tvorjenka, netvorjenka (UN, 9. r., str. 56)	nad modrim
		<u>Skladenjsko zmožnost</u> pokaže tako, da:			
	10. a	1 – sprašuje po danih delih povedi (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– razumevanje – uporaba	– razumevanje – uporaba	zeleno
	10. c	1 – sprašuje po danih delih povedi (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89)	– razumevanje	– razumevanje	rumeno
	12	2 – dopolni povedi s pomensko in oblikovno praviinimi besedami (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90)	– uporaba	– uporaba	zeleno
	13	2 – pretvori premi govor v odvisnega (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90)	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – premi govor, odvisni govor (UN, 6. r., str. 32)	modro
	15. a	1 – v zvezi dveh povedi prepozna pomensko razmerje (8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90)	– razumevanje – znanje	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13) – priredno zložena poved (UN, 8. r., str. 56)	zeleno
	15. b	2 – v zvezi dveh povedi prepozna pomensko razmerje ter združi zveze povedi v skladenjsko pravilne zložene povedi s praviinim veznikom (8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90)	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – podredno zložena poved (UN, 8. r., str. 55)	modro
		<u>Pravopisno zmožnost</u> pokaže tako, da:			
	16. a	1 – uporablja pravilna končna ločila v večstavčnih povedih (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 91)	– znanje – uporaba	– znanje – uporaba	modro
		– pravilno uporablja vejico v večstavčnih povedih (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 91)			

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje
RAZVIJANJE METAJEZIKOVNE ZMOŽNOSTI					
Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito metajezikovno zmožnost. Pokaže jo tako, da:					
11	1	– besedam določi pomenske, oblikovne in izvorne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92)	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – glagol (UN, 6. r., str. 32) – glagolski vid, nedovršnik, dovršnik (UN, 8. r., str. 55)	rumeno
14. a	1	– opiše stavčnočlensko sestavo stavka – navede vprašalnico (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92)	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – stavčni člen (UN, 7. r., str. 55)	zeleno
14. b	1	– opiše stavčnočlensko sestavo stavka – poimenuje stavčni člen (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92)	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – stavčni člen (UN, 7. r., str. 55)	modro
16. b	1	– pozna, razume, opiše in pravilno uporablja jezikoslovne izraze (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93)	Jezikoslovni izrazi: – vejica, vprašaj (UN, 1. VO, str. 13)	Jezikoslovni izrazi: – vejica, vprašaj (UN, 1. VO, str. 13)	nad modrim
Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost dopisovanja. Pokaže jo tako, da:					
18	A 2 B 2 C 2	– v vlogi odzivnega dopisovalca piše dopise, določene s tem učnim načrtom (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88)	– razumevanje – uporaba – sinteza – analiza	Vrste dopisov: – uradna prošnja (UN, 9. r., str. 54) Jezikoslovni izrazi: – uradna prošnja (UN, 9. r., str. 56)	A: rdeče B: rdeče C: modro
SKUPAJ		36			

PRILOGA

I. DEL

Besedilo 1

Vprašanje

Čuden dan je. Nimam apetita
in najraje ves dan bi bila skrita.
V drevesni krošnji bi sedela,
listje štela. In štela bi od 7 do 11,
samo zato, ker bi tako hotela.
Z nogama preko veje bingljala,
tiho, na skrivaj Vala opazovala.
On zmeden in čeden
se kar naprej smeje,
kadarkoli ga učitelj nekaj vpraša.
Tudi kadar žoga mu zbeži
in veter k reki jo odnaša.
Smeji se, ko se dela,
da igra na pianino.
Ko pa ga fantje vržejo po tleh,
se smeje, ker bo kmalu mimo.
In zdaj ne vem, mu naj povem,
da ga občudujem že vso zimo?

(Simona Kopinšek, Ljubezenske,
FRANC-FRANC, Murska Sobota 2012.)

Besedilo 2

Navodilo

Je kje navodilo za randi?
To je moja najtežja naloga!
Od koga naj ga prepisem?
Glava me ne uboga!

Rad bi natanko vedel,
kaj ob njej naj storim.
Kaj in kako naj ji rečem
in kdaj naj raje molčim.

Kako naj srce malo ustavim,
da mi na mestu ostane –
kadar v oči jo pogledam,
mi skoro iz prsi plane!

In kar naprej se spotikam!
Nogi sta čisto neresni!
Kako naj levo prepričam,
da bo hodila ob desni?

Kam pa naj stlačim roke?
Kako naj prste odpletem?
In pod katero misel
naj tisoč skrbi pometem?

Ko že predolgo razmišljam
o težavah in neuspehu,
opazim preprosto rešitev –
vabilo v njenem nasmehu!

(Barbara Gregorič Gorenc, Navodila
za randi, Viharnik, Ljubljana 2006.)

II. DEL

Besedilo 1

Možgani in vid

Besedilo: Irena Štaudohar

1. Kar tretjina možganov se ukvarja z vidom in možgani porabijo veliko energije, da nam interpretirajo¹ to, kar gledamo. Ko slepim ljudem z operacijo povrnejo vid, se morajo počasi naučiti gledati svet. To ne gre tako hitro kot pri Mojci v zgodbi o Kekcu. Svet, ki ga vidijo slepi, ki so spregledali, je najprej brez oblik – možgani morajo počasi urediti vhodne podatke, sestaviti zaznavanje, ki mu pravimo vid.
 2. Sveta ne vidimo v podrobnostih in po večini se niti ne zavedamo vseh signalov, ki prihajajo v oči. O tem pričajo različni testi in optične prevare. Četudi imamo neki predmet tik pred očmi, ni nujno, da ga opazimo; na tem temeljijo triki čarodejev. Možgani gledajo v svet in izluščijo informacijo, ki jo potrebujejo. Če bomo gledali skupino ljudi in poskušali ugotoviti, ali so premožni, bomo opazovali, kako so oblečeni ali kakšen nakit nosijo, če nas bo zanimalo, ali se razumejo med sabo, bomo opazili čisto druge stvari: kako se gledajo, ali se dotikajo ...
 3. Možgani se izjemno hitro učijo, zato lahko eno čutilo kmalu nadomestijo z drugim. O tem recimo govori zgodba o moškem, ki je pri trinajstih oslepel, danes pa je ekstremni alpinist in je leta 2001 osvojil najvišjo goro sveta, Mount Everest. Pleza s pomočjo naprave BrainPort: ploščico, polno elektrod, ki jo ima v ustih. Lahko bi rekli, da vidi z jezikom. Ta je odličen vmesnik do možganov. Ploščica pretvori videosignal
- v zaporedje električnih impulzov, ki jeziku omogočijo, da razbere tisto, kar po navadi pripisujemo vidu: razdaljo, smer gibanja, obliko predmetov. Naprava BrainPort dokazuje, da v bistvu ne vidimo z očmi, temveč z možgani. Gledanje z jezikom se sicer sliši čudaško. Toda kaj pa je Braillova pisava drugega kot gledanje s prsti?
4. Raziskovalec možganov David Eagleman piše, da so možgani izjemno plastični² in da jih bomo v prihodnosti lahko nadgrajevali. Vanje bomo lahko napeljali različne podatke, recimo infrardečo in ultravijolično svetlobo, kar nam bo omogočilo, da bomo videli v temi. Vgradili si bomo lahko naprave za napovedovanje vremena, stanja na borzi ... »Dajte možganom podatke in naučili se jih bodo razumeti,« pravi Eagleman.
 5. Kadar možgani iz zunanosti zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne prejmejo dovolj impulzov, si realnost ustvarijo kar sami. Ko na primer starejšim ljudem začnejo pešati oči, je predel možganov, ki je odgovoren za vid, še vedno aktiven. Zato mnogokrat vidijo stvari, ki jih ni. Mnogi o tem ne govorijo, saj menijo, da se jim je zmešalo, a vendarle gre za pogost in naraven pojav. Ljudje, ki izgubljajo vid, izgubljajo vidni svet okoli sebe, a možgani to nadomestijo s prividi. Ti se osebi, ki jih vidi, zdijo še kako resnični, četudi se zaveda, da gre zgolj za možgansko prevaro.

(Prirejeno po: Irena Štaudohar, V naši glavi je nekdo, ki ga ne poznamo, Sobotna priloga Dela, 12. 7. 2014.)

¹ *interpretirati* – pojasniti, razložiti

² *plastičen* – tak, ki se ga da oblikovati

Besedilo 2

Razstava je odprta vse dni v tednu od 9. do 20. ure.

Organizator: Gospodarsko razstavišče

Naslov: Dunajska cesta 18, 1000 Ljubljana

Kontaktna oseba za vodene ogleda:

Teja Tarman, tel.: 01 300 26 19, e-pošta: teja@brains.si

SKLOPI RAZSTAVE

1

UVOD

Ogledamo si resnične ohranjene človeške možgane in dramatično umetniško instalacijo. Svetloba šviga po žicah v zatemnjenem prostoru in ponazarja vročično energijo nevronov.

2

UVODNI FILM

Tu sledimo plesalki. Videoprojekcija kaže, kako so njeni gibi povezani z dogajanjem v njenih možganih, ki jih ponazarja velik tridimenzionalni model.

3

MOŽGANI IN ČUTILA

Čutila nam pomagajo predelovati podatke o svetu okrog nas. Raziskujemo lastna čutila za vid, sluh in tip. Na modelu človeškega telesa vidimo, kako možgani glede na dotik zaznavajo prostor.

4

MOŽGANI IN ČUSTVA

Tu raziskujemo, kako možgani predelujejo čustva in kako so se razvijali skozi človeško zgodovino. Lahko se poigramo in možgane razstavimo in spet sestavimo ...

5

MOŽGANI IN MIŠLJENJE

Sprehodimo se skozi "možgane" v velikosti sobe. Zmožnosti učenja jezika, pomnjenja in odločanja nadzirajo različni deli možganov. Domiselne interaktivne igre razkrivajo, kako delujejo ...

6

MOŽGANI SE SPREMINJAJO

Možgani se skozi človekovo življenje razvijajo, njihove zmožnosti so neverjetne ... Tu lahko igranje spoznamo, kako slepi za branje uporabljajo tip: dotikamo se interaktivne plošče z Braillovo pisavo.

7

MOŽGANI 21. STOLETJA

Prihodnost je že tu. Med drugim lahko vidimo vsadke, ki slepim omogočijo vid, in vmesnike možgani-računalnik, ki jih razvijajo z namenom, da bi jih ljudje, ki se ne morejo gibati, lahko upravljali s svojimi mislimi in se morda celo spet gibali.

(Prirejeno po: <http://www.brains.si/>. Pridobljeno: 14. 7. 2014.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedili Simone Kopinšek *Vprašanje* in Barbare Gregorič Gorenc *Navodilo*.
Pozorno preberi izhodiščni besedili in reši naloge.

1. Preberi trditve o izhodiščnih besedilih. Če je trditev pravilna, na črtico napiši P, če ni pravilna, napiši N.

___ Obe besedili sta umetni.

___ Obe besedili sta romanci.

___ V obeh besedilih je zaporedna rima.

___ Obe besedili imata enako zgradbo.

(1 točka)

2. a) Kdo sta izpovedovalca v pesmih? Dopolni.

V pesmi **Vprašanje** je _____.

V pesmi **Navodilo** je _____.

(1 točka)

2. b) Iz vsakega besedila izpiši po en primer, s katerim utemeljuješ svoj odgovor iz naloge 2. a.

Izpis primera.

Vprašanje: _____

Navodilo: _____

(2 točki)

3. Preberi del pesmi **Vprašanje**:

*On zmeden in čeden
se kar naprej smeje,
kadarkoli ga učitelj nekaj vpraša.
Tudi kadar žoga mu zbeži
in veter k reki jo odnaša.
Smeji se, ko se dela,
da igra na pianino.
Ko pa ga fantje vržejo po tleh,
se smeje, ker bo kmalu mimo.*

3. a) Izpisani del pesmi je vsebinsko drugačen od preostalega. V čem se razlikujeta oba dela? Napiši odgovor.

(1 točka)

3. b) Kaj iz tega dela pesmi izvemo o Valu? Navedi tri njegove lastnosti.

(1 točka)

4. Kako sta povezana naslov in vsebina pesmi **Navodilo**? Napiši odgovor.

(1 točka)

5. V čem se v 3. in 4. kitici pesmi **Navodilo** kaže izpovedovalčeva zaljubljenost? Odgovor zapiši v eni ali več povedih.

(2 točki)

6. a) Kaj je izraženo z verzoma iz 5. kitice pesmi **Navodilo**?

*In pod katero misel
naj tisoč skrbi pometem?*

Odgovor napiši v povedi.

(2 točki)

6. b) V teh verzih je izraženo pretiravanje. Pojasni ga.

(1 točka)

7. Iz 4. kitice pesmi **Navodilo** izpiši rimani besedi.

(1 točka)

8. Iz pesmi **Vprašanje** izpiši poosebitev in utemelji, zakaj je izpisani primer poosebitev.

Poosebitev: _____

Utemeljitev: _____

(2 točki)

9. Kateri podatki manjkajo v preglednici? Napiši jih na ustrezna mesta.

Ime in priimek avtorja	Naslov pesmi/zbirke	Obdobje
Niko Grafenauer		
	Žebljarska	
		romantika

(3 točke)

10. Primerjaj obe pesmi in napiši:

- kaj je tema obeh pesmi,
- s katerim problemom se srečuje izpovedovalec in s katerim izpovedovalka,
- katera pesem se konča bolj optimistično in zakaj.

Besedilo naj bo zaokroženo in naj vsebuje do 6 povedi.

A	B
4	2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedili 1 in 2.
Pozorno preberi obe besedili in reši naloge.

1. Dopolni povedi s podatki iz besedila 1.

Besedilo govori o _____ . Napisala ga je _____ , objavljeno je bilo v prilogi časopisa _____ .

(1 točka)

2. Kaj je predvsem namen besedila 1? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Bralce naučiti uporabljati Braillovo pisavo.
- B Bralcem predstaviti operacije, ki ljudem povrnejo vid.
- C Bralce seznaniti s tem, kje nastaja vid.
- Č Bralce seznaniti z zgodbo o Kekcu in Mojci.

(1 točka)

3. Preberi 1. in 2. odstavek besedila 1 in smiselno dopolni povedi. Na vsako črtico napiši številko ustreznega nadaljevanja.

Slepi, ki jim z operacijo vrnejo vid, _____	1 imajo privide.
Čarodeji _____	2 izberejo samo uporabne informacije.
Možgani _____	3 se postopoma učijo videti.
	4 uporabljajo optične prevare.
	5 vidijo podrobnosti.

(2 točki)

4. Katero prepričanje o delovanju človekovega vida je ovrgla uporaba ploščice BrainPort (3. odstavek)? Napiši odgovor.

(1 točka)

5. V katerih sklopih razstave (besedilo 2) si je mogoče ogledati to, o čemer govori besedilo 1? Napiši naslove sklopov.

(2 točki)

6. Gibanje in možgani so povezani. S katerima športoma je to prikazano? Navedi en primer iz besedila 1 in enega iz besedila 2.

Besedilo 1: _____ Besedilo 2: _____

(1 točka)

7. Kateri sklopi razstave (besedilo 2) ponujajo odgovore na spodnja vprašanja? Na vsako črtico napiši številko ustreznega sklopa.

- _____ Kakšno vlogo imajo možgani pri učenju?
_____ Kako čutila pošiljajo sporočila v možgane?
_____ Kako so se možgani razvijali skozi čas?
_____ Kako so videti človeški možgani?
_____ Ali bodo v prihodnosti slepi lahko videli?

(2 točki)

8. Katera primera avtorica besedila 1 navaja kot dokaz, da v bistvu ne vidimo z očmi (3. odstavek)? Napiši odgovor.

(2 točki)

9. S katerima besednima zvezama avtorica v besedilu 1 (5. odstavek) izrazi, da se ljudem slabša vid? Napiši obe besedni zvezi.

(1 točka)

10. Preberi poved.

Kar tretjina možganov se ukvarja z vidom in možgani porabijo veliko energije, da nam interpretirajo to, kar gledamo.

10. a) Vprašaj se po podčrtani besedi. Napiši vprašalnico.

(1 točka)

10. b) Kaj poimenuje podčrtana beseda v navedeni povedi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Lastnost.

B Vrsto.

C Svojino.

Č Količino.

(1 točka)

10. c) Iz povedi izpiši še besedo, po kateri se lahko vprašaš z isto vprašalnico kot po podčrtani besedi.

(1 točka)

11. Preberi poved.

Kadar možgani iz zunanosti ne prejmejo dovolj impulzov, si realnost ustvarijo kar sami.

Podčrtana glagola spremeni iz dovršnih v nedovršna. Napiši ju.

(1 točka)

12. Besede v oklepajih postavi v pravilno obliko.

Razstava o možganih je razdeljena na sedem (tematski sklop) _____
_____. Uvodnemu filmu sledi sklop, posvečen (možgani in čutila)
_____. V spremljevalnem programu so napovedali
tudi 40 (predavanj) _____ z naslovom Možgani in mi.

(2 točki)

13. Navedeno poved pretvori v odvisni govor. Napiši novo poved.

»Dajte možganom podatke in naučili se jih bodo razumeti,« pravi Eagleman.

(2 točki)

14. Preberi poved.

Gledanje z jezikom se sliši čudaško.

14. a) Napiši vprašanje za obkroženi del povedi.

_____ ?

(1 točka)

14. b) Kako imenujemo obkroženi stavčni člen? Napiši odgovor.

(1 točka)

15. Preberi poved.

Možgani se izjemno hitro učijo, zato lahko eno čutilo kmalu nadomestijo z drugim.

15. a) Kaj izraža drugi stavek v navedeni povedi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Stopnjevanje.
- B Posledico.
- C Namen.
- Č Nasprotje.

(1 točka)

15. b) Navedeno poved spremeni v poved z vzročnim odvisnikom. Napiši novo poved.

(2 točki)

16. Preberi poved.

Si bodo ljudje naprave ki bodo napovedovale vreme res lahko vgradili v možgane

16. a) V zgornjo poved vstavi ločila.

(1 točka)

16. b) Utemelji njihovo rabo.

(1 točka)

17. Dopolni preglednico. Besedno zvezo zamenjaj s tvorjenko in obratno.

BESEDNA ZVEZA	TVORJENKA
	raziskovalec
tak, ki je iz plastike	
	ploščica

(2 točki)

18. Predstavljaljaj si, da si PETER/PETRA NOVAK, učenec/učenka OSNOVNE ŠOLE MAVRICA, SLOVENSKA CESTA 15, 3000 CELJE. V imenu svojega razreda organizatorju razstave napiši uradno prošnjo za voden ogled razstave. V njej predlagaj čas ogleda, napiši število udeležencev, vprašaj za ceno, napiši, kaj bi vas še posebej zanimalo in zakaj. Uporabi podatke iz besedila 2.

A	B	C
2	2	2

Skupno število točk: 60